

Středoasijská stopa

Miloš Balabán

Čtrnáct dní po teroristickém útoku v Londýně máme další a ještě krvavější v Sankt Petěrburgu. Bohužel opět to není překvapením, neboť Rusko zažívá teroristické útoky již druhé desetiletí. Neobvyklé není ani místo útoku – metro. Před sedmi lety k němu došlo v Moskvě. Tehdy si vyžádal čtyřicet mrtvých.

Vyšetřování zatím probíhá a logicky nemůžeme znát veškeré podrobnosti. Pachatel je ale už znám: mladý Kyrgyz s ruským občanstvím s kontakty na islámské radikály v této středoasijské republice. Opakuje se známý scénář: radikalizovaný mladík, který udeří jako osamělý vlk. Někdo ho ovšem musel dobře instruovat.

V Sankt Petěrburgu totiž dosud k teroristickému útoku nedošlo. Stal se ve chvíli, kdy byl ve městě přítomen prezident Vladimir Putin, a cílem zjevně bylo ukázat občanům, že státní moc, v jejímž čele Putin stojí, není schopna je ochránit. Útok měl vyvolat paniku, pocit nejistoty a svým dílem přispět i k destabilizaci situace v celé zemi.

Pozadí útoku mohlo být zároveň i mnohem širší. Rusko vede již druhým rokem bojové operace v Sýrii. Jedním z odůvodnění operace byla eliminace radikálních islamistů v prostoru, který mohl být jejich nástupištěm na Rusko. Dává to logiku, vždyť Islámský stát vznikl na území vzdáleném jeden den jízdy od ruských hranic. A operovaly zde i další skupiny blízké al-Kajdá.

Islamisté ale prohrávají a již několikrát od nich zaznělo, že teď se fronta bojů přesune z Blízkého východu do Evropy. Nejen prostřednictvím dobrovolníků bojujících v řadách Islámského státu, kteří se vracejí do svých domovských zemí, ale i radikalizovaných „spících“ jedinců. Evropa už to zakusila naostro v Paříži, v Bruselu a v Berlíně.

Nyní došlo i na Rusko. Zajímavá je „středoasijská stopa“. Ze středoasijských států, včetně Kyrgyzstánu, se rekrutuje několik tisíc bojovníků Islámského státu a radikální islamistická ideologie nachází odezvu v řadách místních společností. A teroristé ze střední Asie byli pachateli několika teroristických útoků v Turecku.

Máme tak co do činění s vpravdě gigantickým ohniskem nestability, kam spadá Afghánistán i Pákistán. Kromě Ruska o tom musí přemýšlet i Čína, která čelí ujgurským teroristům ve své východní provincii Sin-ťiang, kteří se také objevují mezi bojovníky Islámského státu.

Evropa by si ale v této souvislosti mohla více všimnout aktivit Šanghajské organizace spolupráce (ŠOS), která se stala zřejmě nejvýznamnější euroasijskou bezpečnostní a ekonomickou organizací se členstvím Ruska, Číny, Indie, Pákistánu a středoasijských republik.

Vědomí, že bezpečnost nelze zajistit bez ekonomického rozvoje, platí v tomto regionu beze zbytku. Pomoci k tomu může i čínský projekt Nové hedvábné stezky. Bezpečnostní aktivity ŠOS, včetně úsilí o lepší koordinaci boje proti terorismu, jsou ale pochopitelně největší prioritou. Evropa, snad už dostatečně poučená chybami na Blízkém východě, by se možná měla zamyslet nad formami širší spolupráce. V případě boje proti terorismu, který cílí na nevinné jako v sanktpetěrberském metru, jí není nikdy dost.